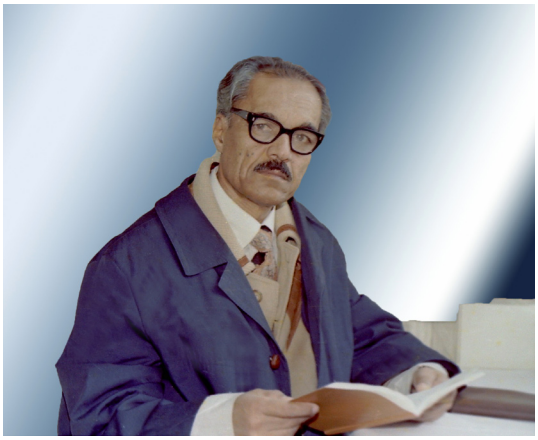

یادی از استاد محمد امان نادری

یکی از ساینسدان های شناخته شدهٔ کشور

مرحوم محمد امان نادری در سال ۱۳۱٤ خورشیدی در منطقهٔ بهلول ولایت غزنی پس از وفات پدر چشم به جهان گشود. در ۱۳ سالگی که هنوز دانش آموز مکتب ابتدایی بود، مادر مهربانش را که به عنوان یگانه تکیه گاه انسانی و یگانه عضو خانواده اش بود، از دست داد؛ اما با یاری، استعداد فطری و استواری اراده با تمام ناملایمات زندگی دست و پنجه نرم کرد و با تحمل مشکلات فراوان تحصیلات ابتدایی را در غزنی و تحصیلات ثانوی را در کابل به پایان رسانید. در ۱۳۳۵ خورشیدی غرض تحصیلات عالی عازم بیروت شد و در کنار ادامهٔ تحصیلات رسمی به رشتهٔ ریاضی و فزیک، به اخذ دیپلوم انجنیری در رشتهٔ رادیو الکترونیکس نیز موفق گردید. نادری گواهینامهٔ ماستری خویش را در رشتهٔ ریاضی در سال ۱۳٤۷ خورشیدی از یونیورستی Western Washington State College امریکا دریافت کرد و در ۱۳۵۲ افتخار عضویت انجمن ساینسدان های جهان را در تیریست ایتالیا کمایی کرد.

استاد نادری در طول بیشتر از سی سال خدمت صادقانه و پر ثمر خویش برای معارف افغانستان، کارنامه های درخشان و فراموش ناشدنی را در امر گسترش حوزهٔ معارف و فرهنگ به یادگار نهاده، در تدوین کتب درسی ریاضی از صنوف اول الی دوازدهم و گنجانیدن ریاضیات معاصر به نصاب تعلیمی کشور، از زمرهٔ سیما های کوشا و پیشگام به حساب می آید. استاد نادری مدتی به صفت استاد در انستیتوت طب کابل، دانشکدهٔ زراعت و دانشکدهٔ تعلیم و تربیهٔ دانشگاه کابل و مدت سه سال به حیث آمر مرکز ساینس معارف و سپس عضو علمی و مسلکی ریاست تألیف و ترجمهٔ وزارت تعلیم و تربیه در افغانستان بود. نادری افتخار تماس مستقیم با شماری از ساینسدان های جهان و برنده گان جایزه نوبل مثل پروفیسور سلام (موسس و رییس موسسه فزیک نظری ملل متحد در تیریست ایتالیا و برندهٔ جایزهٔ نوبل)، Prof. A. Kaster برنده جایزه نوبل ۱۹۶۷ در فزیک، Prof. Edien, Prof.I.Kovacs, Prof.B.L.Moiseiwitsch و هم دوستی نزدیک با دو دانشمند بی بدیل کشور استاد غضنفر و دکتور غفور غزنوی را داشت.

از قلم وقاد استاد نادری ۲۷ جلد کتاب در عرصه علوم ریاضی، هندسه و فزیک به چاپ رسیده است که از جمله کتاب چهار جلدی خودآموز ریاضی شان در سال ۱۳۵۶ خورشیدی برندۀ جایزۀ اول مطبوعاتی کشور شد.

برخی از آثار چاپ شده:

مبادی هندسۀ عالی در سه جلد
مبادی هندسۀ معاصر (روابط و توابع)
مبادی هندسۀ معاصر (انتقاد بر سیستم اقلیدسی)
نسبیت انشتاین چیست؟ به همکاری پروفیسور ورنین
ریاضیات معاصر (خود آموز ریاضی در چار قسمت)
قاموس و علایم ریاضیات انگلیسی به دری، به همکاری عبدالکریم عزیزی
به سلسلۀ ریاضیات معاصر (هندسۀ تحویلی در مستوی اقلیدسی) در سه جلد
ریاضیات معاصر (سیت ها و استعمال آنها) جلد اول با همکاری پروفیسور ژیل
ریاضیات معاصر (روابط و تطبیقات) جلد دوم به همکاری ژیل
تدوین و تجدید نظر کتابهای درسی ریاضی از صنوف اول الی دوازدهم به همکاری شماری از دانشمندان کشور
و شماری از مقالات علمی و تحقیقی دیگر به زبانهای انگلیسی و فارسی در مجلۀ عرفان، تربیت و برخی از مجلات داخلی و خارجی به نشر رسیده است.

اگر قرار باشد در بارۀ شخصیت و ارزش علمی و فرهنگی استاد محمد امان نادری به ارزیابی و قضاوت بپردازیم، بهتر است سیمای او را در آیینۀ افکار و دیدگاههای علمی و آثار ورجاوند ساینسی اش به مشاهده بنشینیم.

مصاحبه ها و گفتگو های علمی نادری در شماری از برنامه های آموزشی و علمی رادیوی کابل به ویژه در آرشیف برنامۀ «پوهنه رنا ده» موجود خواهند بود.

استاد نادری در پنجم حوت سال ۱۳۶۹ خورشیدی در دیار هجرت به دور از دیدار فرزندان و آغوش مادر وطن با قلب لبریز از اندوه و سرشار از عشق وطن در اثر بیماری یی داعیۀ اجل را لبیک گفت و داغ آرامی میهن را با داغ دیدار پسرانش به زیر خاک برد. نادری در منطقۀ «شمشاتو» در شهر پشاور به خاک سپرده شد.

ناگفته نگذریم که سایه همسر اندیشمندش کریمه ولی نادری در زندگی پربار استاد نادری بازتاب خاص داشت و بانو نادری همواره دردهایش را زیسته و به یکدیگر تکیه گاه معنوی بوده اند. بانو نادری اکنون با دو پسر و یک دختر ش درشهر نیویارک و دو دختر دیگرش در هالند به سر میبرند.